

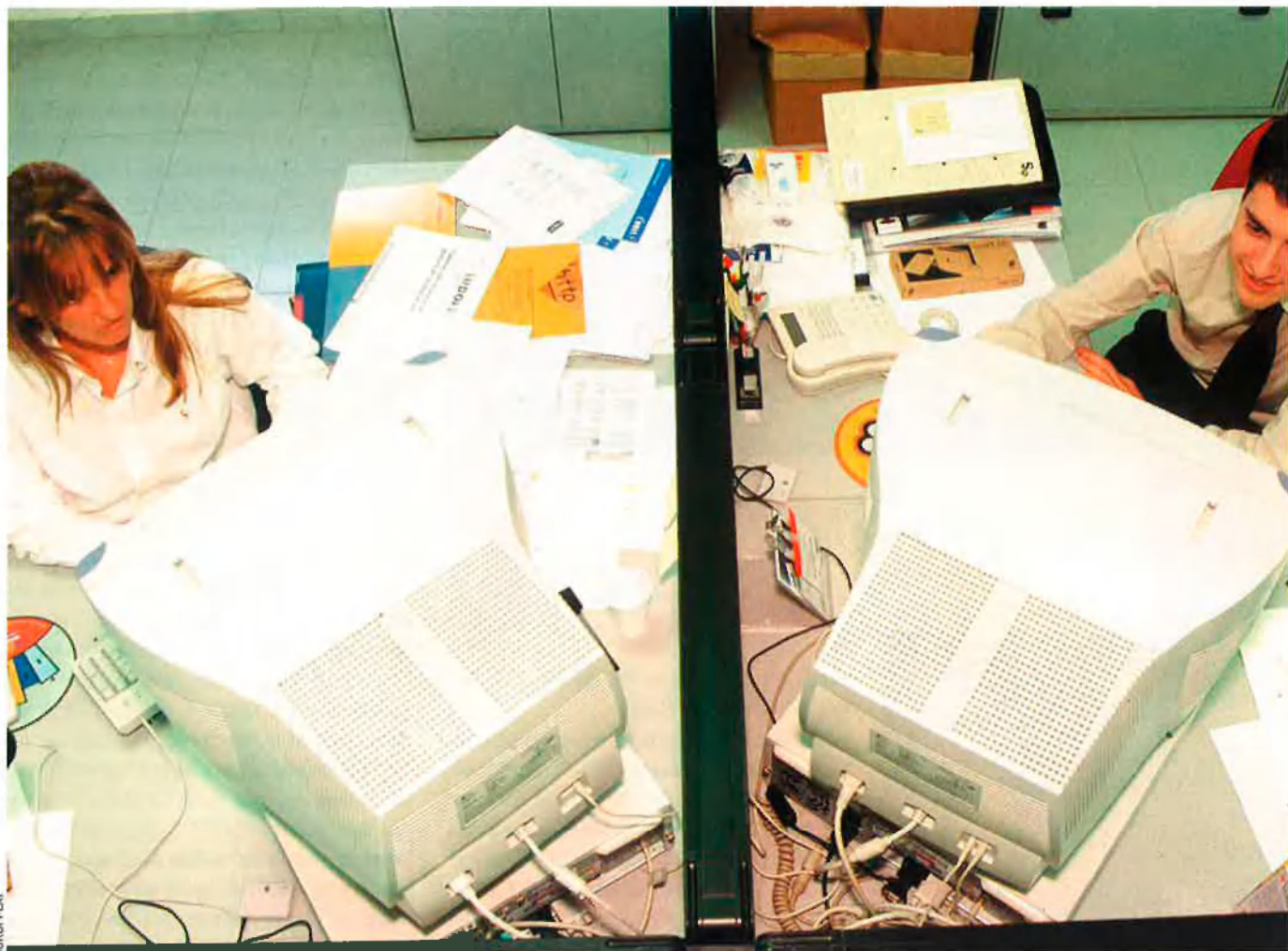
Lluita de titans

Després d'haver estat uns anys enlluernats pel somni llatinoamericà, els grans bancs espanyols han tornat a fixar els ulls en el mercat interior. Però el que han trobat no els ha agradat gens. Les caixes d'estalvi han aprofitat de valent aquests anys no sols per fer créixer la seva cartera de clients, sinó també per introduir-se en els consells d'administració d'algunes empreses estratègiques. Un poder que tampoc no compta amb el vistiplau del Govern espanyol.

Les aigües generalment tranquil·les del món de les caixes d'estalvi s'han remogut en els darrers mesos. Un cop trencat l'*status quo* tradicional que reserva aquesta part del sistema financer al Banc d'Espanya, el Govern espanyol ha introduït durant l'últim any diversos canvis legals que estan modificant l'àmbit d'actuació d'aquestes entitats i que amenacen de ser l'inici de transformacions més profundes. El tret de sortida va ser la llei financera, aprovada pel Congrés dels Diputats ara fa un any, en plena crisi de Gescartera, a la qual va seguir la llei de transparència, que va imposar a les caixes fins i tot majors exigències que a les empreses cotitzades en borsa. Aquestes normatives han introduït canvis profunds que afecten, per exemple, la composició dels òrgans de govern de les caixes –mesura que ha propiciat la jubilació forçada de Josep Vilarasau a La Caixa–, l'obligatorietat de fer públics els crèdits que atorguen a partits polítics i els sous dels seus directius, la creació d'una comissió que controli les inversions –amb possibilitat de participació de representants de l'admi-

nistració– o una nova normativa per captar diners del mercat a través de les anomenades quotes participatives. Però la regulació no acaba aquí. Cal afegir-hi les lleis autonòmiques, que han reforçat el control sobre les caixes d'estalvi i que en el cas de Catalunya i el País Basc han aixecat una forta polseguera entre el sector financer per considerar que darrere de tot l'entremat s'amaga un intent de control polític de la seva activitat.

Alarma és possiblement la paraula que millor defineix l'estat d'ànim de les caixes. Els seus directius se senten injustament assenyalats i discriminats enfront de l'altre gran actor del sistema financer: la banca. A què és donat aquest control? I per què ara? Formalment, el Govern del Partit Popular justifica el seu intervencionisme per evitar la influència dels poders polítics en la direcció d'aquestes entitats, una qüestió que no convenç gairebé ningú. Les caixes, en canvi, veuen en aquestes regulacions un assetjament polític i un intent per forçar o afavorir la seva privatització. Altres creuen que es tracta de controlar un poder financer i econòmic territorial que constitueix una

amença potencial al poder de l'executiu de Madrid, sobretot en les comunitats autònomes on governen els nacionalistes. Sigui com sigui, a ningú no escapa que aquest major control beneficia els grans bancs i perjudica especialment territoris com els Països Catalans o el País Basc, on les caixes tenen una presència importantíssima.

El fet és que aquests intents de regulació arriben en un moment en què les caixes d'estalvi tenen una excel·lent salut financera i d'imatge davant les empreses i la societat. Aquestes entitats s'han convertit en un agent econòmic de primer ordre: controlen el 50% del sistema financer de l'estat i participen en els sectors clau de l'economia espanyola a través d'una cartera de participacions en empreses cotitzades en borsa valorada en 7.000 milions d'euros (o el que és el mateix, prop d'1,2 bilions de les antigues pessetes).

El setge s'estreny. El Banc d'Espanya i el Ministeri d'Economia es mostren molt recelosos de l'expansió de les caixes, sobretot arran de l'oferta pública d'accions (OPA) de Gas Natural sobre Iberdrola, operació darrere la qual van veure La Caixa. Els temors no són infundats. En un primer moment, les caixes van entrar en el capital de les empreses com a simples socis financers, amb la idea de fer calaix, però a poc a poc han passat a formar part del nucli dur d'importantes empreses i a participar en els seus consells i, per tant, en la presa de decisions. Les caixes van fer l'agost amb la privatització de grans empreses monopolístiques, com Telefónica o Iberia, on van prendre importants participacions. El fet és que les entitats han ocupat l'espai deixat per l'estat en sectors econòmics clau, i això provoca recels entre els sectors econòmics i polítics més centralistes de la capital de l'estat.

En els darrers mesos, el Banc d'Espanya ha bloquejat les noves inversions de les caixes per l'adquisició de bancs o empreses, segons diverses fonts financeres. El supervisor del sistema financer no s'ha limitat tan sols a recomanar públicament a les caixes que "autolimitin" la seva expansió, sinó que també ha anat més enllà. L'organisme que dirigeix Jaime Caruana ha manifestat la seva oposició a diverses operacions: en concret, ha congelat indefinidament l'elevació del 15% al 20% de la participació de La Caixa al Banc Sabadell, una opció que van pactar les dues entitats quan la primera caixa de l'estat es va convertir en accionista de referència del banc. També s'ha oposat a la possible adquisició del Banc Atlàntic per Bancaixa, quan l'entitat valenciana estava disposada a prendre un paquet majoritari. A tot això cal afegir l'oposició al fet que les caixes participessin en la compra del Banco Zaragoza.

EFE

Dalt, el primer dia que el Banc Santander Central Hispano (BSCH) va cotitzar en la borsa, amb els dos presidents de l'entitat, Emilio Botín (el segon per l'esquerra) i José María Amusatégul (segon per la dreta). A sota, Jaime Caruana, governador del Banc d'Espanya des del 2000, amb Rodrigo Rato.

zano, que finalment va ser adquirit pel britànic Barclays Bank.

Al Banc d'Espanya, totes aquestes operacions de les caixes "no li agraden", perquè no és l'origen de la seva activitat i perquè considera que aquestes entitats no poden substituir el sistema financer ordinari. A més estima que, pel fet de no tenir accionistes, no hi ha ningú que assumeixi el risc. Aquests arguments contradiuen el fet que no hi ha cap llei que limiti la capacitat inversora de les caixes, malgrat que en el sector es reconeix que les recomanacions del Banc d'Espanya "són d'obligat compliment". Segui com sigui, amb el PP al poder, el Banc d'Espanya ha endurit la seva posició. "Abans, quan l'ens supervisor no veia clara una operació, no deia mai que no, sinó que obligava la caixa a realitzar amortitzacions accelerades de la inversió", diuen les citades fonts.

L'oposició del Banc d'Espanya a permetre que les caixes augmentin el radi d'acció coincideix amb les posicions de la gran banca espanyola, liderada pel Banc Santander Central Hispano (BSCH) i el Banc Bilbao Vizcaya (BBVA), dues entitats d'origen santanderí i basc, respectivament, però cada cop més entroncades amb la vida financera madrilenya i, per extensió, espanyola. A més de la gran banca, la limitació del poder de les caixes també és defensada pel Govern.

El passat més d'abril el president de l'executiu, José María Aznar, en una reunió amb la cúpula dels empresaris espanyols, ja va sondejar la possibilitat de limitar els drets polítics de les caixes als consells d'administració de les empreses i bancs en les quals participen, una mesura que va ser refusada no sols per les entitats d'estalvi, sinó per la majoria de forces polítiques. L'argument és que hi ha una clar desequilibri quan una caixa llança una OPA sobre una empresa cotitzada, perquè ningú no pot respondre amb la compra de la caixa, ja que aquestes entitats no tenen accions i no cotitzen a borsa.

Segons el director general d'una entitat d'estalvi, la raó última d'aquests moviments "és la percepció que el Govern espanyol no controla els moviments de les empreses en les quals participen les caixes, i això, en un país tan intervencionista com Espanya, no agrada gens". No faltan els exemples. L'últim: l'OPA de Gas Natural sobre Iberdrola, que va vetar el Govern contradient l'opinió favorable dels experts de la Comissió Nacional de l'Energia (CNE). L'operació despertava recels de sedàs nacionalista els cercles de Madrid, igual com altres moviments protagonitzats per les caixes en els darrers mesos. És el cas de la compra de la immobiliària Metrovacesa per Bami, en la qual estaven presents Bancaixa, la CAM, la General de Granada i Caja Castilla – la Mancha, i que va ser una operació que no va tenir el suport de les autoritats. També cal remarcar la privatització de la xarxa de gas natural d'Euskadi (Naturcorp), que el Govern basc ha adjudicat a Hidrocarbúrico, controlat per Cajastur, i que tampoc no ha agradat a Madrid.

Enfront d'aquest assetjament, les caixes d'estalvi s'han afanyat a enviar missatges que les seves inversions tenen sobretot un vessant financer i en cap cas ànim d'intervenció o control sobre empreses o bancs. Expliquen que la seva intenció és buscar rendibilitats que no s'aconsegueixen en el negoci tradicional (captació de diners i atorgament de préstecs), on els marges de beneficis són cada cop menors.

En el sector hi ha el temor que el PP intenti limitar la seva capacitat de creixe-

ment i expansió sense que s'obri un debat públic sobre el tema. Una mena d'asfíxia lenta, però en tot cas sistemàtica, que deixi el terreny lliure als operadors clàssics: els bancs. La política de fets consumats.

Noves lleis, noves regles. Però a banda del Banc d'Espanya, en els darrers mesos les caixes han hagut de suportar la pressió de polítics i banquers.

Qui més ha insistit a demanar transparència i adaptació de les caixes a la legislació vigent ha estat el ministre d'Economia, Rodrigo Rato, i la resta de l'equip econòmic del Govern del PP. La situació ha desembocat en mesures com l'obligació, introduïda en la nova llei financera, de fer públics els préstecs que mantenen amb els partits polítics que estan presents en els seus consells. En aquest cas –consideren les caixes– hi ha un tracte discriminatori respecte als bancs, que no han de retre comptes pels grans préstecs que fan als partits, tal com ha demostrat el Tribunal de Comptes, el qual ha constatat que moltes vegades es condonen els préstecs “sense saber-ne la raó real”. Una altra mesura de difícil justificació per al sector és la creació de comissions d'inversions, que es dedicaran a controlar els moviments de les caixes. Segons Josep María Loza, director general de Caixa Catalunya, la creació d'aquestes comissions és “redundant” i introdueixen “burocràcia”, perquè la seva missió ja és assumida per la comissió executiva i la comissió de control de les caixes.

Enfront d'aquest ambient hostil, el president de la Confederación Española de Cajas de Ahorros (CECA), Juan Ramón Quintás, va llançar el passat mes de maig un duríssim discurs en el decurs de la darrera assemblea d'aquest organisme, una circumstància inèdita en el llenguatge políticament correcte del món financer. Segons Quintás, “en aquests moments molts signes indiquen que, des de llocs diversos, s'intenta crear una nova atmosfera de contestació a la validesa del model de caixes, mitjantçant la negació de la seva autonomia enfront dels sectors públics”.

Quintás va expressar la seva preocupació pel fet que aquest ambient hostil si-

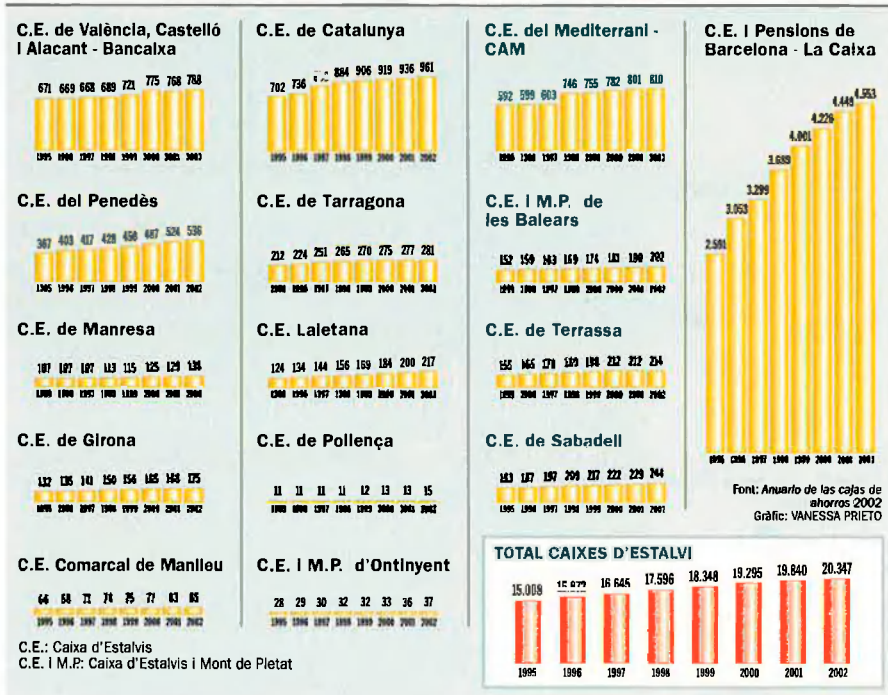
Les caixes d'estalvis a casa nostra

	C.E. de Terrassa	C.E. de València, Castelló i Alicante - Banca	C.E. del Principat	C.E. del Mediterrani - C.M.	C.E. i Previsió de Barcelona - La Caixa	C.E. de Catalunya	C.E. de Girona	C.E. i M.P. de les Illes Balears	C.E. de Palma	C.E. de Sabadell	C.E. de Tarragona	C.E. Central de Madrid	C.E. de Màlaga	C.E. Lleidatana	C.E. i M.P. d'Andalusia																			
CRÈDITS SOBRE CLIENTS	2.969.996	1.755.423	1.139.352	5.326.877	6.046.279	17.725.015	16.632.952	3.723.076	61.721.611	17.627.101	17.624.221	1.622.322	2.945.668	4.035.824	6.320.611	148.579	177.595	3.370.520	3.749.008	2.254.427	3.113.510	1.922.250	1.000.020	1.431.064	1.940.857	2.983.224	2.188.024	481.525	1.426.474					
DÈBITS A CLIENTS	3.659.197	1.755.423	1.139.352	5.326.877	6.046.279	17.725.015	16.632.952	3.723.076	61.721.611	17.627.101	17.624.221	1.622.322	2.945.668	4.035.824	6.320.611	148.579	177.595	3.370.520	3.749.008	2.254.427	3.113.510	1.922.250	1.000.020	1.431.064	1.940.857	2.983.224	2.188.024	481.525	1.426.474					
Milers d'euros																																		
RESULTAT DE L'EXERCICI	31.866	152.945	99.063	157.821	645.011	137.575	27.154	23.948	1.180	26.262	25.264	6.570	19.787	16.542	2.869																			
Milers d'euros																																		
DESPESA EN OBRA SOCIAL	7.259	34.495	9.570	33.525	172.718	41.395	6.223	6.320	211	8.290	5.003	1.774	5.832	3.344	983																			
Milers d'euros																																		
PRESTÈCS PER A HABITATGE	38.750	131.422	79.545	219.894	545.419	258.583	29.868	31.262	1.495	54.182	53.697	13.247	29.719	34.688	6.713																			
Milers d'euros																																		
TOTAL DE PRESTÈCS	163.872	575.529	271.447	449.788	1.115.138	718.655	29.771	27.124	4.216	137.435	155.928	41.346	86.838	109.404	45.934																			
Milers d'euros																																		
NOMBRE D'EMPLEATS	1.119	4.652	2.128	5.358	21.174	4.982	797	1.219	67	1.250	1.283	418	881	855	225																			
NOMBRE DE CAIXERS AUTOMÀTICS	249	1.169	591	1.453	6.708	1.283	221	317	17	318	318	94	157	343	43																			
NOMBRE DE TARGETES EMESES	165.565	1.041.275	382.426	1.210.977	1.839.877	1.482.513	175.069	343.882	20.237	203.288	184.092	58.133	106.678	170.278	62.834																			
NOMBRE D'OFICINES OPERATIVES	214	788	538	810	4.35	961	175	202	15	244	201	85	138	217	37																			

C.E.: Caixa d'Estalvis
C.E. i M.P.: Caixa d'Estalvis i Mont de Pletat

Font: Anuario de las cajas de ahorros 2002
Gràfic: VANESSA PRIETO

Nombre d'oficines operatives a 31 de desembre de cada any

gui l'avantsala "d'una posterior petició que, o es reconfigurin les caixes jurídicament o se'n limiti la capacitat operativa, constrenyint-ne l'activitat a sectors perifèrics o limitant els drets polítics en els consells de les empreses participades".

El PP ha volgut treure ferro a la situació. El portaveu d'economia dels conservadors, el murcià Vicente Martínez Pujalte, afirma que "mai no s'ha estudiat ni plantejat la possibilitat de suprimir els drets polítics", i que l'únic que es persegueix és que aquestes entitats compleixin "les normes ètiques del codi Aldama", que introdueix més transparència en l'actuació de les empreses. Aquesta posició és contestada per les caixes, que veuen incoherent que se'ls demani més transparència que als bancs mentre que aquests, sobretot els més grans, donen exemple de gestió oculta —quan no il·legal— amb els comptes secrets a paradisos fiscals, i protagonitzen escàndols per les indemnitzacions multimilionàries cobrades pels seus executius.

En aquest context, s'ha produït un enfrontament directe i sense dissimulacions entre bancs i caixes. Els primers, a través de l'Asociación Española de Banca (AEB), han acusat les caixes d'"inefi-

cients per aplicar als seus clients uns preus més alts als crèdits i remunerar menys l'estalvi". O, dit d'una altra manera, que les caixes tenen un nivell superior de despeses en relació amb els seus ingressos, una situació que ha denunciat també recentment el Banc d'Espanya. Per la seva banda, Ricard Fornesa, president de La Caixa, no ha dubtat a acusar la banca de pressionar perquè es canviï el marc jurídic de les caixes. En el sector no s'obliden les declaracions de Francisco González, president del BBVA, que va suggerir, el 2001, la privatització de les caixes d'estalvi espanyoles, seguint la mateixa fórmula amb què a Alemanya el govern permet l'entrada de capital privat en les caixes públiques dels *lander*.

En l'únic punt on hi ha coincidència entre caixes i bancs és que les primeres tenen molt bona imatge entre la població i que això s'ha convertit en el seu millor reclam comercial. Però, segons l'AEB, aquesta circumstància és deguda a l'obra social, que s'utilitza per ocultar despeses de màrqueting i publicitat i que la banca ha de carregar sobre el seu compte de resultats.

Qui amenaça qui? Sigui com sigui, les caixes s'han convertit en una ame-

naça real per als bancs i no paren de treure'ls quota de mercat. En el primer semestre de l'any, els crèdits i dipòsits captats per les caixes han crescut a un ritme que duplica el de la banca, un 16,8%, enfront d'un 8,4%, segons dades de l'AEB i la CECA. La situació ha posat nerviosos els bancs, que s'han llançat a la conquesta de nous clients. Els dos grans del sector —BBVA i BSCH— han fet un gir a la seva estratègia. Durant els darrers cinc anys s'han centrat en la conquesta de Llatinoamèrica i han oblidat el mercat espanyol. Ara que els seus comptes han estat penalitzats per les crisis de l'Argentina o el Brasil, han girat de nou la vista cap al mercat interior, però s'han trobat amb unes caixes molt fortes, tant pel que fa a la captació de l'estalvi com per la dimensió de les seves carteres industrials. Ara bé, l'ombra de les caixes no para de créixer. D'una banda, continuen guanyant pes més enllà del seu mercat natural, i d'una altra, han pres la davantera als bancs en una sèrie de camps (immigració i habitatge social, principalment) que entronquen amb els seus inicis ara fa 300 anys com a entitats en favor dels més necessitats.

En el primer aspecte, les caixes catalanes estan obrint oficines arreu. En aquest sentit destaca La Caixa, que entre 1998 i 2002 ha posat en marxa 1.262 sucursals noves en la seva zona d'expansió fora de Catalunya i les Illes Balears, on és líder indiscutible. Aquesta expansió ha aportat a l'entitat el 40% dels seus nous clients. Segons fonts de l'entitat, "es tracta d'una obertura continuada però selectiva d'oficines, on es controla molt estretament el procés de maduració". En aquest sentit, La Caixa ha aconseguit que en tan sols quatre mesos després de l'obertura les noves oficines ja generin un marge d'explotació positiu, i durant el cinquè any ja superin el llindar de la rendibilitat.

L'altra gran entitat financera del país, Caixa Catalunya, ha centrat la seva expansió en dos eixos: Saragossa i Madrid, d'una banda, i l'arc mediterrani, de l'altra, "cercant la complementarietat", segons diu el sotsdirector general de l'entitat, Josep Maria Montseny. La caixa que dirigeix Josep Maria Loza vol esdevenir una entitat estatal, i per aquest motiu ha convertit Madrid en el lloc que concen-

tra el 30% del seu negoci, molt vinculat a les promocions immobiliàries. Però l'estratègia d'expansió no sols ha estat patrimoni de les entitats grans. Altres caixes comarcals també han sortit de les seves fronteres. És el cas de Caixa Penedès, que ha començat a obrir sucursals en poblacions de més de 5.000 habitants més enllà del Penedès, "seguint l'activitat dels clients", tal com explica Santiago Abella, sotsdirector de l'entitat. Aquesta caixa té previst, a mitjà termini, enfortir la seva presència fora de Catalunya, amb obertures a Castelló, Osca, Saragossa i Madrid.

Enfront d'aquesta estratègia de forta expansió de les caixes, els bancs que operen a Catalunya han hagut de tancar oficines. El motiu? Fer front a les operacions de compravenda i fusions. És el cas del BBVA, en què la fusió el 2000 entre BBV, Argentaria, Banco del Comercio i Banca Catalana va deixar a Catalunya una excessiva xarxa de 940 oficines. Ara, el banc basc té una xarxa de 670 sucursals i ha donat per finalitzat el procés de tancament, fins al punt que ha començat a estudiar la possibilitat d'obrir-ne alguna altra "en punts en què es detectin oportunitats d'expansió", segons fonts de l'entitat. Pel que fa al BSCH, presidit per Emilio Botín, ha passat d'unes 700 oficines a 410 a Catalunya, fruit de la fusió entre el Santander i el Central Hispano. La intenció de l'entitat és ampliar la xarxa en els propers anys, principalment a les capitals de comarca, com explica Josep Lluís Muñoz Zanuy, director comercial del banc per a Catalunya. En aquesta expansió, la previsió del BSCH és obrir unes deu oficines l'any. Enfront de l'estratègia de redimensionament de BBVA i BSCH, es troba el Banc Sabadell, la sisena entitat de l'estat en nombre de clients. L'entitat, tot i haver hagut de tancar oficines després de la compra del Natwest, ha fet créixer la seva xarxa un 36% des del 1998, de manera que ha incrementat la seva presència sobretot a Madrid, València i Barcelona. La situació que es viu a Catalunya és extrapolable a la resta de territoris.

Negocis més socials. A més del seu creixement orgànic, les caixes han am-

pliat el seu radi d'acció, que s'ha estès cap a camps socials. En aquest sentit, destaca l'anunci fet per La Caixa de construir un miler d'habitatges de lloguer a baix cost per a menors de trenta anys i majors de seixanta-cinc, dos dels col·lectius amb més dificultats per accedir a l'habitatge. Els pisos, de 50 metres quadrats, tindran un lloguer de 240 euros el mes. L'entitat finançarà la iniciativa amb recursos propis, al marge dels diners que destina per llei a l'obra social. Per garantir l'èxit de la iniciativa, La Caixa reinvertirà els beneficis que n'obtingui. Aquesta estratègia comportarà

Caixa Penedès ha començat a obrir sucursals en poblacions de més de 5.000 habitants fora de la seva comarca. La gent sent més pròximes les caixes que no els bancs. Al País Valencià, a més, entitats com la Caixa d'Estalvis del Mediterrani o Bancaixa han resolt les necessitats del Govern amb injeccions econòmiques en projectes poc rendibles impulsats per l'administració autonòmica, com Terra Mítica.

XAVIER GÓMEZ / RAFA GIL

Alguna de les noves iniciatives de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona és la construcció d'un miler d'habitatges de lloguer a baix cost per a menors de trenta anys i majors de seixanta-cinc, i la creació de serveis adaptats a col·lectius com immigrants. Les caixes, a diferència dels bancs, han sabut reinventar-se.

“tornar al model de les caixes de sempre i trobar un sentit social a l'activitat”, ha explicat el seu president, Ricard Fornesa. L'entitat –abans de la fusió amb Caixa de Barcelona– disposava fa vint anys d'un parc de 22.500 habitatges socials, pels quals cobrava rendes mensuals d'entre 3.000 i 10.000 pessetes (18 i 60 euros respectivament). Aquesta política va acabar el 1984, quan l'entitat va decidir desprendre's d'aquests actius per les baixes rendibilitats que aportava al grup. Comissions Obreres ha donat suport a la nova iniciativa de La Caixa, ja que considera que és una “actualització de la responsabilitat social”, en la línia de la banca ètica o la incorporació de serveis adaptats a col·lectius com immigrants.

Les caixes també han pres la capdavantera als bancs en el negoci de crèdits a immigrants. Atrets, com la resta de

clients, pel baix preu del diner, s'han convertit en bons usuaris de préstecs hipotecaris. A més, segons el sector, són bons pagadors i cada dia són més nombrosos.

També les caixes han recuperat una de les seves activitats essencials als seus orígens: la concessió de crèdits pignoratius, és a dir, préstecs que ofereixen com a garanties una penyora –sobretot joies i obres d'art–, la qual es recupera quan s'amortitza el capital del préstec.

Segons fonts del sector, totes aquestes iniciatives mostren que les caixes han sabut reinventar-se i que, per molts intents de control que hi hagi pel Govern o pressions de la banca, aquestes entitats tenen un paper fonamental en el sistema econòmic, del qual difícilment es podrà prescindir. Constitueixen una font essencial per al finançament de l'economia i per a estimular la competència en el sector, que si no estaria dominat per dos o tres bancs. A més, les caixes, pel seu arrelament al territori, enforteixen la cohesió del país i representen per a molts ciutadans un motiu de satisfacció i autoestima. En aquest sentit, constitueixen un pilar fonamental del capital social comunitari, que els experts consideren de tanta importància com el capital en màquines o infraestructures, segons explica Anton Costas, catedràtic d'economia de la Universitat de Barcelona.

Segui com sigui, el nou paper empresarial de les caixes és una realitat que no té marxa enrere. Constitueixen una espècie d'anomalia en el sistema capitalista: concebudes inicialment com un projecte del reformisme burgès per pal·liar les difícils condicions d'habitatge de la població treballadora, han acabat ocupant posicions dominants en l'artèria bàsica del capitalisme espanyol i s'han estès cap a les empreses industrials i de serveis. L'últim moviment de La Caixa –amb el qual ha entrat en el sector de la distribució mitjançant la compra del 20% de Caprabo, operació posterior a la presa del 30% de Panrico (el fabricant de Donut)– demostra així mateix que l'activitat de les caixes s'expandeix com una taca d'oli cap a sectors econòmics productius i no purament financers o industrials.

Joan Corbera